

Varga Zoltán,

PhD hallgató

Pécsi Tudományegyetem

Állam-és Jogtudományi Kar

A helyi földbizottság szerepe a közigazgatási perben

–

A helyi földbizottság eljárásjogi evolúciója, az ügyféli minőség és a kereshetőségi jog vizsgálata a közigazgatási perben¹

I. A helyi földbizottság szerepe az új földforgalmi szabályozásban

A helyi földbizottságok intézményét a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (Fftv.) 68. § rendelkezései vezették be a magyar jogrendszerbe. A termőföld védelmében felállított terület nem számít újdonságnak, hiszen a 19. században is ismert fogalom volt a közbirtokossági közgyűlés, ahol a birtokosok közgyűlése állapította meg a legelőrendtartást, a legeltetés, az állattenyésztés és az apaállattartás módozatait. A közbirtokossági közgyűlésnek joga volt a teendőket saját közegeire bízni, e célból alapszabályokat alkotni és külön tanácsot és végrehajtóközegeket választani.² Az Fftv. 68. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat közigazgatási területén földet használó földművesek, mezőgazdasági termelőszervezetek, más természetes és jogi személyek településenként helyi gazdálkodói közösséget alkotnak. A 68. § (2) bekezdése szerint e helyi gazdálkodói közösség képviselői szerve a közösség tagjai által megválasztott helyi földbizottság. Az Fftv. 68. § (3) bekezdése alapján a helyi földbizottság feladata, hogy a település közigazgatási területén a törvény hatálya alá tartozó földek tulajdonjogának forgalmát a birtokviszonyok átláthatóságába spekulatív

földszerzések megelőzése, az üzemszerű művelés alatt álló élet- és versenyképes, egységes birtoktagot képző földbirtokok kialakítása és megőrzése, a helyi gazdálkodói közösség érdekeinek érvényesítése érdekében a földbirtok-politikai célokkal összhangban a 24. és 25. §-ban foglalt feladatának gyakorlásával befolyásolja.

Az Fftv. 68. §-ához fűzött miniszteri indoklás szerint a helyi földbizottság a magyar jogban új elemként jelenik meg, azonban számos más európai ország már régebb óta alkalmazza a helyi közösségek bevonását a földszerzési eljárásba. Ezen új intézmény bevezetésével a helyi érdekek és viszonyok - a hatóság által egyébként nem ismert - szempontjai jelenhetnek meg, ami teljesebb képet ad az eljáró hatóság számára a mérlegelés lefolytatásához. A földbizottság nem hatóság, eljárása nem önálló közigazgatási vagy szakhatósági eljárás, így a nyilatkozata ellen sem felszólásnak, sem panaszknak, sem más jogorvoslatnak nincs helye.

„A helyi termelőknél az eljárásba való bevonása vonatkozásában (véleményezés) Franciaország, illetve Ausztria, a szerződések nyilvánosságra hozatala kötelezettségének tekintetében Franciaország, Olaszország, Németország szabályozása tartalmaz a magyar rendelkezésekhez hasonló elemeket”.³

A helyi földbizottságnak, illetve a jogkörében eljáró Kamarának a termőföld tulajdonjogának megszerzésére irányuló adásvételi szerződés jóváhagyására irányuló eljárásban biztosít szerepet az Fftv. A termőföld eladására vonatkozó elfogadott vételi ajánlatot adásvételi szerződésbe kell foglalni, s a vételi ajánlatot a tulajdonosnak közölnie kell az Fftv.-n, más törvényen és a megállapodáson alapuló elővásárlási jog jogosultjával, jogosultjaival – az Fftv.-n alapuló elővásárlási jog esetén a föld fekvése szerinti települési önkormányzat jegyzője útján, egyéb elővásárlási jog esetén pedig közvetlenül is közölni kell a jogosultakkal. Az elővásárlási jog jogosultja az ajánlat közlésétől számított 60 napos jogvesztő határidőn belül

¹ A tanulmány az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programja keretében valósult meg.

² Mikó András: A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szerepe a termőföld jóváhagyási eljárásban In: Gazdaság és Jog 2017/3, 17. o. 2017/2.

³ Olajos István – Andréka Tamás: A földforgalmi jogalkotás és jogalkalmazás végrehajtása kapcsán felmerült jogi problémák elemzése In: Magyar Jog 2017/7-8, 415. o.

tehet a jegyzőnél az adásvételi szerződésre elfogadó, vagy az elővásárlási jogáról lemondó nyilatkozatot. A jegyző a nyilatkozattételre nyitva álló határidő leteltét követő 8 napon belül a beérkezett, illetve az átvett jognyilatkozatokról iratjegyzéket készít, és azt az adásvételi szerződés eredeti példányával, valamint a jognyilatkozatokkal együtt megküldi a mezőgazdasági igazgatási szerv részére jóváhagyás céljából. A mezőgazdasági igazgatási szerv az Fftv. 23. § alapján „érvényességi szűrést” végez a hozzá beérkezett adásvételi szerződések és elfogadó jognyilatkozatok vonatkozásában: azok tartalma és alaki kellékei alapján ellenőrzi az érvényességi és hatályossági feltételeknek való megfelelést. Az okiratok beérkezésétől számított 15 napon belül a mezőgazdasági igazgatási szerv dönt az adásvételi szerződés jóváhagyásának megtagadásáról, ha a szerződés, vagy az elfogadó jognyilatkozat nem felel meg az Fftv. 23. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek. Amennyiben a mezőgazdasági igazgatási szerv nem tagadja meg az adásvételi szerződés jóváhagyását, haladéktalanul megkeresi a helyi földbizottságot állásfoglalásának beszerzése céljából. Az Fftv. 24. § (1) bekezdése alapján a helyi földbizottság 15 napon belül kiadja az adásvételi szerződés jóváhagyásának megtagadásához, vagy a jóváhagyás megadásához szükséges állásfoglalását. A helyi földbizottság az adásvételi szerződést a köztudomású tények és legjobb ismeretei alapján, különösen az Fftv. 24. § (2) bekezdésében meghatározott szempontok szerint értékeli, s adja meg állásfoglalását. A helyi földbizottság állásfoglalásával szemben az eladó, a vevő és a határidőben elfogadó nyilatkozatot tevő elővásárlásra jogosult kifogást terjeszthet elő a települési önkormányzat képviselő-testületénél. A képviselő-testület megváltoztatja az állásfoglalást, ha annak kiadására az Fftv. 23-25. §-ai megsértésével került sor, egyébként a ki-

fogást elutasítja. A képviselő-testület határozatával szembeni bírósági felülvizsgálat lehetőségét a mező-és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (Fétv.) 103/D. § biztosítja. Utóbbi jogszabályi rendelkezés törvénybe iktatásának kiváltó oka az volt, hogy az Alkotmánybíróság a 17/2015. (VI. 5.). számú határozata alkotmányos követelményként megállapította, hogy az alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése csak akkor biztosított, ha a helyi önkormányzat képviselő-testületének a földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogást elbíráló határozata, mint közbenső érdemi döntés ellen bírósági felülvizsgálat igénybe vehető. Az Alkotmánybíróság a földbizottságok állásfoglalásának részletes indokolását is előírta.⁴ A Kúria 2/2016. (III. 21.) KMK véleménye is megerősítette, hogy a képviselő-testület határozat külön közigazgatási perben vizsgálható felül. Az érdemi felülvizsgálat feltétele pedig az, hogy mind a földbizottság, mind a képviselő-testület határozata tartalmazza a döntés indokait.

II. A helyi földbizottság az Alkotmánybíróság határozataiban

Az Alkotmánybíróság több határozatában is foglalkozott a helyi földbizottság mibenlétével, szerepével a termőföld adásvételének jóváhagyási eljárásában. A már említett 17/2015. (VI. 5.). számú AB határozat indokolásának 51. margószámában a taláros testület leszögezi, hogy a földbizottság nem köztestület, „ennek ellenére mint valamely település termőföldet művelő gazdálkodói közösségének a törvény által létrehozott képviselő-testület szerve a gazdasági élet ama fakultatív köztestületeire emlékeztet, amelyek a XX. század elején jelentek meg hazánkban⁵”. Az

⁴ A 17/2015. (VI. 5.). számú AB határozat rendelkező része 2. pontjának a) alpontja alapján az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként megállapította, 2. Az Alkotmánybíróság a földbizottságok eljárásával kapcsolatos alkotmányos követelményként megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való alapjog érvényesülése csak akkor biztosított, ha a földbizottságok állásfoglalása a törvényben megkövetelt értékelést olyan 2017/2.

részletességgel tartalmazza, hogy annak okszerűsége érdemben is elbírálható a hatósági eljárásban, a hatósági döntés ténybeli megalapozottsága és jogszerűsége pedig nemcsak formai szempontból, hanem érdemben is felülbírálható a bírósági felülvizsgálat során.

⁵ 17/2015. (VI. 5.) AB határozat indokolásának 51. margószáma

Alkotmánybíróság utalt még a legelők birtokei által alkotott közbirtokosságra, mint a helyi földbizottság létrehozatala szempontjából figyelembe vett jogtörténelmi előképre. Az AB határozat a helyi földbizottság jogállására vonatkozó szabályok alapján azt a következtetést vonta le, hogy a jogalkotó a földbizottságot „nem közhatalom gyakorlására hatalmazta fel, nem hatósági jogkört biztosított számára⁶”. Az Alkotmánybíróság szerint az Fftv. a helyi földbizottságnak olyan sajátos magánjogi jogosultságot biztosít, amelyet „a termőföld forgalmában érdekelt, de az egyes adásvételi szerződések tekintetében saját anyai joggal nem rendelkezők (nem szerződő felek és nem elővásárlásra jogosultak) képviseletében gyakorol⁷”. A földbizottság érdekeltisége tehát magánjogi természetű és közvetett jellegű (mivel a földbizottság tagja a saját vagy hozzátartozója ügyével összefüggő eljárásban nem vehet részt). A helyi földbizottságot tehát közvetett magánjogi érdekeltnek kell tekinteni, annak ellenére, hogy az Fftv. és az Fétv. működési szabályokat határozott meg számára. A helyi földbizottság állásfoglalásának közjogi jogkövetkezményeit ugyanis a mezőgazdasági igazgatási szerv alkalmazza.

Az AB határozat indokolásának 74. margószáma alapján a helyi földbizottság mint közvetett magánjogi jogosult értékelésen alapuló állásfoglalása a mezőgazdasági igazgatási szerv eljárása szempontjából az ügyfél nyilatkozatával esik azonos megítélés alá.

Czine Ágnes alkotmánybíró az AB határozathoz fűzött különvéleményében kifejti, hogy a helyi földbizottság nem tekinthető magánjogi érdekeltnek, hiszen a helyi közérdek érvényesítése céljából jár el. Amennyiben mégis magánjogi érdekeltnek tekintenénk, akkor pedig nem gyakorolhatna vétőjogot a vele azonos magánjogi jogállású személyek adásvételi szerződésének hatályosulási folyamatában.⁸

Kiss László alkotmánybíró különvéleményében még inkább górcső alá veszi a helyi földbizottságok jogállását, s megállapítja, hogy e testületek nem magánjogi jogosultsággal rendelkeznek, hanem közhatalmat gyakorolnak. Álláspontja szerint a helyi földbizottság egyetértési joga révén a mezőgazdasági igazgatási szervvel „együttdöntési” joggal rendelkezik, így az ügydöntő határozat meghozatalában – közhatalmi szervként – közvetlenül maga is részt vesz.

Az Alkotmánybíróság a 18/2016. (X. 20.) számú határozatával megsemmisítette az Fétv. 103/A. § (2) bekezdése utolsó mondatának „a helyi földbizottsággal, a kifogást tevővel és a mezőgazdasági igazgatási szervvel” szövegrészét. A taláros testület szerint a „bírószághoz fordulás jogának gyakorlásához szükséges, hogy az érintettek értesüljenek a határozatról, amely jogukat vagy jogos érdekeiket érinti és megismerhessék annak tartalmát. A jogorvoslathoz való jog gyakorlásához is – egyebek mellett – elengedhetetlenül szükséges, hogy az érintettek értesüljenek a határozatról, amely jogukat vagy jogos érdekeiket érinti és megismerhessék annak tartalmát. A jogorvoslat egyes elemei mikénti szabályozása vizsgálatánál figyelembe kell venni a jogorvoslattal megtámadható döntésről való tudomásszerzés garantáltságát. Az Alkotmánybíróság szerint a tudomásszerzés akkor garantált, ha megállapítható, hogy a tudomásszerzés lehetősége minden kétséget kizáróan fennáll.⁹ Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a képviselő-testület határozatát nem csak az Fétv. 103/A. § (2) bekezdésében foglaltakkal kell közölni, hanem mindazokkal, akik az eljárás során ügyfélnek minősülnek.

⁶ 17/2015. (VI. 5.) AB határozat indokolásának 56. margószáma

⁷ 17/2015. (VI. 5.) AB határozat indokolásának 56. margószáma
2017/2.

⁸ 17/2015. (VI. 5.) AB határozathoz fűzött különvélemény (158. margószám)

⁹ 18/2016. (X. 20.) AB határozat indokolásának 17. margószáma

III. A helyi földbizottság ügyféli jogállása és kereshetőségi joga

1. Ügyféli jogállás és kereshetőségi jog a 175/2016. (VII. 1.) Korm. rendelet előtt

2016. július 1-jét megelőzően az Fétv. 27. § (2) bekezdése taxatív felsorolta (s e felsorolás jelenleg is hatályos), hogy a mezőgazdasági igazgatási szerv hatósági jóváhagyásához kötött, a föld tulajdonjogának megszerzésére irányuló szerződésnek, illetve a tulajdonjog átruházásnak nem minősülő módon történő megszerzésének - ide nem értve a föld tulajdonjogának az Fftv. 35. §-a szerinti árverés útján történő megszerzését - hatósági jóváhagyására vonatkozó eljárásban mely személyes és szervezetek tekinthetők ügyfélnek. A felsorolás szerint az eljárásban ügyfél a jogügyletben résztvevő természetes személy, gazdálkodó szervezet; az állam tulajdonjogának megváltozásával járó jogügylet esetén az állam tulajdonosi jogait gyakorló szervezet, illetve vagyongazdálkodási jog fennállása esetén a vagyongazdálkodó; a jogügylet tárgya szerinti földre elővásárlási joggal rendelkező személy; az ingatlan-nyilvántartásból kitűnő egyéb jogosult, akinek a földre vonatkozó jogát az eljárás érinti, ideértve az ingatlan-nyilvántartásba még be nem jegyzett, széljegyzett bejegyzés iránti kérelem jogosultját és kötelezettjét; az Fftv. szerinti közeli hozzátartozó, akinek e helyzetére tekintettel jött létre az a jogügylet, amelynek érvényességi feltétele a közeli hozzátartozói viszony fennállása; mindazon egyéb jogosult, akinek a földre vonatkozó jogát a jogügylet érinti. A 27. § (2) bekezdésének utolsó eleme tartalmaz tágabb személyi kört, a helyi földbizottság (és a jogkörében eljáró kamarai szerv) azonban e körbe sem fér bele, hiszen a jogügylettel érintett földre vonatkozóan nem áll fenn (nem állhat fenn) semmilyen jogosultsága. A Ket. ügyfél fogalmának vizsgálatáig el sem kell jutni, hiszen az Fétv. tételesen felsorolja azokat a személyeket és szervezeteket, amelyek a hatósági jóváhagyási eljárásban ügyfélnek minősülnek. Az Fétv. 27. §-a a törvény 107. §-a alapján nem minősül sarkalatos rendelkezésnek.

Előfordult a közigazgatási és munkaügyi bíróságok gyakorlatában 2016. július 1-jét megelőzően, hogy a helyi földbizottság jogkörében eljáró kamarai szerv kereseti kérelmet terjesztett elő a képviselő-testület határozatával szemben. A közigazgatási és munkaügyi bíróságok többsége a keresetlevelet ilyen esetben a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasította. Álláspontom szerint helytálló volt ezen közigazgatási és munkaügyi bíróságok döntése az alábbiak szerint. Jelenleg a Pp. 327. § (1) bekezdése határozza meg a közigazgatási per indítására jogosultak körét. Eszerint közigazgatási per indítására jogosult az ügyfél és a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője. Korábban (így a később még említendő az önkormányzatok perindítási jogosultságáról szóló 2/2004. közigazgatási jogegységi határozat időszakában is) a Pp. eltérő szabályozást tartalmazott a közigazgatási per indítására jogosultakról. Eszerint a közigazgatási per indítására az jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érinti. A Pp. korábban tehát nem jelölte meg kifejezetten a perindításra jogosultak körét, s a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja csak abban az esetben volt alkalmazható, amennyiben a jogszabály kifejezetten megjelölte a perindításra jogosultat, s a keresetlevelet nem ez a személy nyújtotta be. A Pp. jelenlegi 327. § (1) bekezdése azonban a korábbi homályos, s jogbizonytalanságot eredményező jogszabályi rendelkezéssel szemben konkretizálta a perindításra jogosult személyi kört: a közigazgatási hatósági eljárásban részt vett ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője. A hatósági jóváhagyási eljárás tekintetében az Fétv. 27. § (1) bekezdése a Ket. rendelkezéseit csak abban az esetben rendeli alkalmazni, amennyiben a földforgalmi törvények eltérően nem rendelkeznek. Az Fétv. 27. § (2) bekezdése felsorolja az ügyfélnek minősülő személyeket, szervezeteket, így álláspontom szerint a Ket. ügyfélre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatóak. Az eljárás egyéb résztvevőit pedig a Ket. 172. § e) pontja sorolja fel: a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemlétárgy birtokosa, az ügyfél képviselője és a

hatósági közvetítő. A fenti jogszabályi rendelkezések alapján tehát a helyi földbizottság jogkörében eljáró kamarai szerv sem ügyfélnek, sem az eljárás egyéb résztvevőjének nem tekinthető. Az Alkotmánybíróság is sajátos, közvetett magánjogi jogosultsággal rendelkező érdekeltként tételezte a helyi földbizottságot. Mivel sem ügyfélnek, sem az eljárás egyéb résztvevőjének nem minősül a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv, így közigazgatási pert nem indíthat, így az általa előterjesztett keresetlevelet a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani.

A fenti megoldást követte – többek között – a Veszprémi Törvényszék is, amikor – az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyva – a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása mellett tette le voksát. A törvényszék hivatkozott az Fétv. 27. § (1)-(2) bekezdéseire, s arra, hogy a 27. § (2) bekezdésében lévő felsorolás taxatív, így kizárja az ügyféli jogállás meghatározása kapcsán a Ket. 15. § (1) bekezdésének alkalmazását. A törvényszék a Ket. 15. § (4) bekezdése kapcsán rögzítette, hogy „a feladatköri érintettségén alapuló ügyféli jogállás annak alapján keletkezik, hogy a közigazgatási szervek feladatai nem egyeznek meg a jogi felhatalmazásban biztosított hatáskörrel, ugyanakkor az ügyben hozandó döntés kihatással lehet arra a közérdekre, amelyek érvényre juttatására a feladattal érintett szerv (földbizottság) hivatott¹⁰” képviselő-testület eljárása során azt vizsgálhatja, hogy a kifogást előterjesztő által felhozottak az állásfoglalás törvényességét és megalapozottságát megingatják-e, vagy sem. Amennyiben a képviselő-testület megváltoztatja a helyi földbizottság állásfoglalását, nem állapít meg többletjogot, vagy kötelezettséget, nem von el a meglévőből újabb jogot a földbizottságtól, csupán az Fftv. 23-25. §-aival kapcsolatban fejt ki eltérő törvényességi értékelését. Ennek következtében a helyi földbizottságnak nem lesz több vagy kevesebb, esetleg más a jogszabályi feladata, hiszen e feladatát már ellátta az-

zal, hogy állásfoglalását kiadta. A helyi földbizottság az „állásfoglalás kiadásával juttatta ugyanis kifejezésre, hogy a törvényi szempontok szerint az adásvételi szerződést a helyi gazdálkodó közösség képviselőjében értékelte¹¹”.

A Kúria azonban nem osztotta a fenti eljárást követő közigazgatási és munkaügyi bíróságok, valamint törvényszékek álláspontját. A legfőbb bírói szerv több ügyben is kimondta, hogy „az ügyben figyelembe kell venni a 2/2004. közigazgatási jogegységi határozat elvi lényegét. E jogegységi határozat az önkormányzatok perindítási jogosultságával kapcsolatos ugyan, de rendelkező részének 2. pontja irányadó lehet jelen ügyben is. E szerint az igényérvényesítési jogosultság (kereshetőségi jog) fennállásának megállapítása a jogvita érdemére tartozó kérdés; a kereshetőségi jog hiányában a kereset ítélettel való elutasításának van helye. A Kúria felhívja a figyelmet a EBRD2016. K.21. számú elvi bírósági döntésre, amely szerint a kereshetőségi jog alapvetően anyagi jogi kérdés, a félnek a vitában való anyagi jogi érdekelttségére vonatkozik, és így a jogvita érdeme körében bírálható el, hiánya a kereset ítélettel való elutasítását eredményezi¹². A Kúria szerint „a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja alapján a bíróság akkor utasíthatja el a keresetlevelet, ha érdemi vizsgálat nélkül – a keresetlevélből a jog vagy jogos érdek vizsgálata nélkül – megállapítható a perbeli legitimitáció hiánya. Ha a kereshetőségi jog megléte vitás – mint ahogy jelen ügyben is –, akkor ebben a kérdésben a kereset érdemi elbírálása után a bíróságnak ítélettel kell határoznia¹³. A Kúria által hivatkozott EBRD2016. K.21. számú elvi bírósági döntés a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által hozott 12.K.27.292/2015. számú ítélete, mely utalt arra, hogy a közigazgatási perben a perindítási jogosultság és a kereshetőségi jog nem minden esetben egyezik meg. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy „a felperes keresetében nem igazolta a kereshetőségi jogát, a bíróság felhívására sem jelölt meg

¹⁰ Veszprémi Törvényszék 3.Kpkf.20.215/2016/3. számú végzése

¹¹ Veszprémi Törvényszék 3.Kpkf.20.215/2016/3. számú végzése 2017/2.

¹² Kúria Kfv.IV.37.805/2016/4. számú végzése

¹³ Kúria Kfv.IV.37.805/2016/4. számú végzése

olyan közvetlen jogi érdekeltséget, amely alátámasztaná azt, hogy az alperessel szemben igényét érvényesítheti. Nem adott elő olyan konkrét és egyedi jogsérelmet, amely számára abból fakad, hogy az alperes az alperesi beavatkozók és az eladók közötti adásvételi szerződést jóváhagyta¹⁴. A keresetösségi joggal kapcsolatban a szolnoki ítélet – a 2/2004. közigazgatási jogegységi határozatra is utalva – rámutat arra, hogy „a közigazgatási perben a perindítási jogosultság feltétele a fél jogképessége, továbbá az, hogy az eljárás alapjául szolgáló ügy a fél jogát, vagy törvényes érdekét érintse. A fél érintettsége a keresetösségi jogban (perbeli legitimáció) valósul meg. A keresetösségi jog közvetlen érintettséget, meghatározott érdekeltségi kapcsolatot feltételez. A keresetösségi jog alapvetően anyagi jogi kérdés, a félnek a vitában való anyagi jogi érdekeltségére vonatkozik, és így a jogvita érdeme körében bírálható el, hiánya a kereset ítélettel való elutasítását eredményezi¹⁵”.

A helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv ügyféli jogállásának és így perindítási jogosultságának bizonytalanságát tovább fokozta a közigazgatási és munkaügyi regionális kollégiumvezetők 2016. február 26. napján megtartott értekezlete, amely rögzítette, hogy a helyi földbizottság a saját állásfoglalása elleni kifogást elbíráló képviselő-testületi hatósági eljárásban sem ügyfél nem volt, sem az eljárás egyéb résztvevőjének nem tekinthető. A képviselő-testület nem a helyi földbizottsággal szemben folytatta le az eljárást, nem a helyi földbizottság kérelmére járt el. Bár a Ket. 15. § (4) bekezdése alapján az ügyfél jogai megilletik az ügy elbírálásában szakhatóságként részt nem vevő szervet is, amelynek feladatkörét az ügy érinti, a bírói gyakorlat egyértelművé tette, hogy az elsőfokú közigazgatási hatósági eljárás során az elsőfokú közigazgatási szerv a másodfokú közigazgatási szerv döntésével szemben felülvizsgálati kérelmet nem nyújthat be. A regionális kollégiumvezetők szerint a kifogást elbíráló képviselő-testületi határozat bírósági felülvizsgálata során a helyi földbizottság ügy tekinthető, mint quasi

elsőfokú szervként eljáró testület. A képviselő-testület előtti eljárásban az ügyfél jogállása nem illette meg, egyéb érintettsége közvetett, ezért a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának van helye.

Álláspontom szerint a 175/2016. (VII. 1.) Korm. rendelet hatályba lépését megelőzően lefolytatott hatósági jóváhagyási eljárásokban kifejezetten aggályosak az EBRD2016.K.21. számú elvi döntésben foglaltak, hiszen az egy olyan közigazgatási jogegységi határozaton alapul, amely eltérő jogszabályi rendelkezés értelmezése kapcsán született. A Pp. korábbi 327. § (1) bekezdése kapcsán valóban szükséges volt a legfőbb bírói szerv iránymutatása a perindítási jogosultság és a keresetösségi jog elhatárolása kapcsán, hiszen a jogszabályi rendelkezés nem egyértelműen határozta meg a közigazgatási per indítására jogosult személyi kört. Jelenleg azonban a perindítási jogosultság és a keresetösségi jog kapcsán nincs szükség ilyen jogalkalmazási mankóra.

Összefoglalóan tehát 2016. július 1-jét megelőzően a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv által előterjesztett keresetlevelek idézés kibocsátása nélküli elutasítása helytálló volt tekintettel arra, hogy a Pp. 327. § (1) bekezdése kifejezetten meghatározza a közigazgatási per felperesi pozíciójában lévő személyi kört (ügyfél, eljárás egyéb résztvevője), s a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv nem tartozott e körbe, így nem indíthatott volna közigazgatási pert. Alátámasztja a fenti álláspontot a Kúria Kfv.III.37.323/2013/5. számú végzése, miszerint „perindítási jogosultság hiányában fel sem merülhet a keresetösségi jog fennállásának, illetőleg hiányának vizsgálata. Keresetösségi joga csak a perindításra jogosult ügyfélnek lehet, jelen ügyben a felperes nem volt ügyfél, a közigazgatási eljárási jogviszony alanya. Az elsőfokú bíróságnak tehát a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani”¹⁶.

¹⁴ EBRD2016.K.21. számú elvi döntés 22. pontja

¹⁵ EBRD2016.K.21. számú elvi döntés 27. pontja 2017/2.

¹⁶ Kúria Kfv.III.37.323/2013/5. számú végzése

2. Ügyféli jogállás és kereshetőségi jog a 175/2016. (VII. 1.) Korm. rendelet után

A helyi földbizottságok ügyféli jogairól szóló 175/2016. (VII. 1.) Korm. rendelet mindössze két szakaszból áll. Az 1. § szerint a helyi földbizottság, vagy az annak feladatát a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (Fétv.) alapján ellátó Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara (Kamara) az ügyfél jogait gyakorolja az e feladatkörét érintő közigazgatási hatósági eljárásokban. A 2. § pedig arról rendelkezik, hogy a Korm. rendelet rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő és a megismételt eljárásokban is alkalmazni kell.

A fenti Korm. rendelet egyértelműen ügyfélnek minősítette a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervet, így a bíróság már nem alkalmazhatták a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontját, s nem utasíthatták el idézés kibocsátása nélkül a keresetlevelet. A bíróságok a jogszabály hatálybalépését követően indult perekben vizsgálták a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv kereshetőségi jogát, s az elsőfokú bíróságok a kereshetőségi jog hiánya miatt kereseti kérelmet elutasító ítéleteket hoztak.

A Kúria a törvényszéki keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzések felülvizsgálata során a kereshetőségi jog kapcsán is állást foglalt. A Kúria több határozatában is leszögezte, hogy „a kereshetőségi, igényérvényesítési jogot csak a fél közvetlen érdekeltisége nyithatja meg. Az általános indokok, a közérdek védelme és más hasonló érvek az igényérvényesítési jogot nem alapozzák meg”.¹⁷ A Kúria előtt lévő ügyben „a felperes keresetében nem tudta azt alátámasztani, hogy hogy kétség kívül fennálló közvetlen és nyilvánvaló érdekeltisége fűződne az adásvételi szerződések jóváhagyásának megtagadá-

sához, a nemleges állásfoglalás kiadásához, hiszen még hatósági jogkört sem gyakorol”.¹⁸ Utalva az Alkotmánybíróság 17/2015. (VI. 5.). számú határozatában írt sajátos magánjogi érdekelt státuszra, a Kúria leszögezte, hogy „ezen alkotmánybírósági minősítés nem értékelhető akként, hogy a kamara (földbizottság) a jelen közigazgatási ügyben kereshetőségi joggal rendelkezne. A földbizottság sajátos közvetett magánjogi érdekeltnek tekinthető. A Pp. 327.§ (1) bekezdése alapján a felperesnek saját állásfoglalását érintően és miatt perindítási joga nincs, az alperes határozata jogát vagy kötelezettségét nem érinti”.¹⁹

A Kúria fenti jogértelmezését követte a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is, amikor ítéletében a kereshetőségi jog hiánya miatt utasította el a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv kereseti kérelmét. A felperes kereshetőségi jogának alátámasztásaként a Ket. 15. § (3), (4), (5) és (5a) bekezdéseire hivatkozott azzal, hogy a felperes a közérdeket szolgálja a helyi földbizottság szerepének betöltésével. A felperes szerint „ha nem lenne lehetősége az állásfoglalása perbeli megvédésére, abban az esetben a törvény által ráruházott feladat üresedne ki, hisz az önkormányzatok a kamarai állásfoglalást kontroll nélkül megváltoztathatnák”.²⁰ A felperes hivatkozott még „a Pp. 327. § (1) bekezdéséhez fűzött kommentárra is, miszerint a felperes törvényi érdekeltiségének hiánya általában csak a kereset érdemi vizsgálata során és csak akkor állapítható meg, ha a Ket. 15. § (1)–(6) bekezdései, illetőleg a Pp. 327. § (1) bekezdés a)–c) pontjai szerint sincs perindítási jogosultsága”.²¹ Az elsőfokú bíróság a felperes érveit nem osztotta, s mivel bírói felhívásra a felperes nem igazolta, hogy a per tárgyát képező adásvételi szerződéshez konkrét, közvetlen érdekeltisége fűződne, a kereshetőségi jog hiánya miatt elutasította a kereseti kérelmet.

Egy másik zalaegerszegi elsőfokú ítélet utalt a 17/2015. (VI. 5.). számú AB határozatra, mely arra a következtetésre jutott, hogy a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervnek

¹⁷ Kúria Kfv.III.37.698/2016/5. számú ítélete

¹⁸ Kúria Kfv.III.37.698/2016/5. számú ítélete

¹⁹ Kúria Kfv.III.37.698/2016/5. számú ítélete

²⁰ Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.332/2016/11. számú ítélete

²¹ Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.332/2016/11. számú ítélete

az Fftv. olyan sajátos magánjogi jogosultságot biztosít, amelyet a termőföld forgalmában érdekelt, de az egyes adásvételi szerződések tekintetében saját alanyi joggal nem rendelkező érintettek képviselőjében gyakorol, így ezen érdekelttség magánjogi természetű és közvetett, tehát a földbizottságot közvetett magánjogi érdekeltnek kell tekinteni. Az elsőfokú ítélet hivatkozott a Kúria döntéseire is (Kfv.IV.37.508/2016/4., EBRD2016.K.21.). Az időközben, a Korm. rendelettel biztosított ügyféli minőség sem biztosít a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervnek keresetösségi jogot. Az ítélet szerint „a keresetösségi jog nem jogszabályi rendelkezés alapján meghatározható perbeli helyzet, hanem egy konkrét érdekelttségi viszony, ami a konkrét közigazgatási ügyszálhoz fűződő kapcsolat alapján értékelendő. Márpedig az, hogy felperes ügyféli minőségének elismerése a közigazgatási eljárásban megtörtént, nem befolyásolja az alanyi érdekelttségének fennállta hiányára vonatkozó fenti okfejtést. Felperes a perben csupán általános, a közérdek védelméhez kapcsolódó indokokat fogalmazott meg, és annak ellenére, hogy állásfoglalását egyedi ügyekben adja, azt a fenti érdekek védelmében teszi, egyedi érdekelttsége, érintettsége nincs”.²² E közvetlen érintettséget nem alapozhatja meg sem a Ket. 15. § (4) bekezdésére, sem 15. § (5)-(5a) bekezdéseire hivatkozás. Az EBH2016.K.8. számú közigazgatási elvi határozatra vonatkozó hivatkozás pedig azért nem helytálló, mert abban az esetben a keresetösségi jog közösségi előírásról is alapult, másrészt annak a pernek a felperese versenytársi minőségére alapozta keresetösségi jogát, hiszen a támadott határozat közvetlenül érintette érdekeit.

A helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv keresetösségi joga kapcsán egy másik elsőfokú ítélet rögzítette, hogy „a felperes esetében az a közvetlen érdekelttség, a megsértettként megjelölt alanyi jog és a felülvizsgálni kért közigazgatási határozat közötti közvetlen kapcsolat hiányzik, amely ügyféli minősége ellenére az adott egyedi ügyben meghatározott

földterületre, az eladó és a vevő között megkötött adásvételi szerződés jóváhagyásához, vagy annak mellőzéséhez fűződő közvetlen érdekét alátámasztaná”.²³ A Ket. 15. § (5) és (5a) bekezdései kapcsán a bíróság kifejtette, hogy a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv egyedi ügyekben adja ki állásfoglalását, s ezekben az egyedi ügyekben nem a közérdek megnyilvánulása a fontos, hanem a konkrét ügy megítélése. A helyi földbizottság nem a helyi gazdálkodói közösség képviselőjében, csupán azok érdekei érvényesítése érdekében járhat el, így a felperes által hivatkozott EBH2016.K.8. számú közigazgatási elvi határozat nem igazolja a felperes közérdek érvényesítésén alapuló keresetösségi jogát. A közérdek érvényre juttatására irányuló tevékenységet végző civil szervezetek pedig a konkrét jogszabálysértéshez kapcsolódóan a közvetlen érdekelttséget, egyedi jogsérelmet szintén vizsgálni kell a keresetösségi jog vonatkozásában. A bíróság arra a megállapításra jutott, hogy „egy egyedi, a felek között létrejövő adásvételi szerződés jóváhagyása vagy annak megtagadása kapcsán egy általános, a termőföld forgalom mikénti alakulására nézve feladatkörrel rendelkező szervezet anyagi jogi igénye fogalmilag kizárt”.²⁴

A győri elsőfokú bíróság is hasonló következtetésre jutott a keresetösségi jog vonatkozásában, amikor elsőfokú ítéletében megállapította, hogy „a felperes keresetében nem igazolta a keresetösségi jogát, nem jelölt meg olyan közvetlen jogi érdekelttséget, amely alátámasztaná, hogy az alperessel szemben igényét érvényesítheti. Nem adott elő olyan konkrét és egyedi jogsérelmet, amely számára abból fakad, hogy az alperes az adásvételi szerződéseket (...) szerződéses vevővel szemben hagyta jóvá. Keresetében nem támasztotta alá azt, hogy kétség kívül fennálló közvetlen és nyilvánvaló érdekelttsége fűződik az adásvételi szerződések jóváhagyásának megtagadásához”.²⁵ Az elsőfokú bíróság hivatkozott az Alkotmánybíróság 17/2015. (VI. 15.) számú határozataira és a Kúria vonatkozó döntéseire (Kfv.IV.37.442/2016/4,

²² Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.005/2017/8. számú ítélete

²³ Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.27.008/2017/9. számú ítélete 2017/2.

²⁴ Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.27.008/2017/9. számú ítélete

²⁵ Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.030/2017/14. számú ítélete

Kfv.IV.37.443/2016/6,
Kfv.IV.37.713/2016/5,
Kfv.IV.37.717/2016/4.)

A Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is vizsgálta a Ket. ügyfél-fogalmát a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv kereshetőségi joga kapcsán. A Ket. 15. § (3) bekezdésére történő felperesi hivatkozás kapcsán megállapította, hogy a „Ket. által alkalmazott különös ügyfélfogalom csupán annyit jelent, hogy az általános ügyfélfogalom kapcsán meghatározott feltételek vizsgálata nélkül minősül ügyfélnek. Az ex lege ügyfelek körének meghatározásánál továbbra is irányadóak azonban a Ket. általános ügyfélfogalmának egyes fogalmi elemei, valamint a gyakorlatban lefektetett értelmezési keretek. Márpedig a bírói gyakorlat elvi jelentőségű döntésekben alakította ki, hogy az ügyfélképesség általános feltétele a közvetlen és nyilvánvaló érdekeltség megléte. Abból, hogy a felperes ügyfél, az következik, hogy a pert megindíthatta, mindez nem jár azonban azzal, hogy az általa állított jogszabálysértés perbeli érvényesítésére is joga lenne. Az ehhez szükséges közvetlen anyagi jogi érdekeltsége ugyanis nem igazolódott be a bíróság számára”.²⁶ A veszprémi elsőfokú bíróság is utalt az Alkotmánybíróság 17/2015. (VI. 5.). számú határozatára, majd megállapította, hogy „földforgalmi ügyben kereshetőségi jogot megalapító közvetlen anyagi jogi érdekeltsége csak a szerződést kötő, illetve elővásárlási joggyakorló személyeknek van. Mindazon helyi gazdák, akik maguk az adott termőföldre nem szerződtek, illetve nem tettek elfogadó nyilatkozatot, szintén érdekeltek lehetnek, ez az érintettség azonban már csak közvetett. Az érdekeltségnek ez a szintje kereshetőségi jogot nem alapoz meg, miután az ilyen személyek részéről hiányzik a vitában való anyagi érdekeltség, az ő kapcsolatuk a per tárgyával ugyanis csak közvetett. Ebből következően – miután az agrárkamara a helyi gazdálkodók érdekeinek képviselőjében gyakorolja jogait, nem pedig saját nevében – az

agrárkamara érdekeltsége sem lehet közvetlenebb, mint azoké, akiknek érdekei képviselőjében eljár”.²⁷

Derült égből villámcsapásként érte az elsőfokú bíróságokat a Zalaegerszegi Törvényszék másodfokú végzése, mely az elsőfokú bíróság okfejtésével szemben megállapíthatónak vélte a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv kereshetőségi jogát. Miután a másodfokú végzés rögzítette, hogy a helyi földbizottság jogkörében eljáró kamarai szerv nem minősül civil szervezetnek, így alaptalanul hivatkozik a Ket. 15. § (5)-(5a) bekezdéseire, kifejtette, hogy a közvetlen érdekeltségen alapuló kereshetőségi jogot nem zárja ki a 17/2015. (VI. 5.). számú AB határozat szerinti közvetett magánjogi érdekelt státusz, illetve az, hogy az állásfoglalással érintett adásvételi szerződésből jogok nem illetik, kötelezettségek nem terhelik. Az ügy tárgyához fűződő közvetlen érdekeltséget a helyi földbizottság jogállása, feladatköre alapján kell megítélni. A bíróság rögzítette, hogy „a felperes a jogügyletben saját alanyi joggal nem rendelkező földtulajdonosi közösség nevében jár el az Fftv. 24. § (2) bekezdése szerinti szempontok között a közérdek védelmében, ezt a jogállást jogszabály teremtette meg a részére, ennek alapján ugyancsak jogszabály ruházta fel az ügyféli jogosultságokkal. Amennyiben e jogállás, e feladatkör körébe tartozó érdeket érvényesítve nyújt be keresetet, akkor a másodfokú bíróság nézete szerint ugyanazon minőségében eljárva a kereshetőségi joga sem vitatható. A feladatkörébe tartozó érdekek érvényesítése során hozott döntését megváltoztató képviselő-testületi döntés felülvizsgálatához fűződő közvetlen érintettsége nyilvánvaló”.²⁸

A Győri Törvényszék másodfokú végzésében eltérő indokolással tekintette fennállónak a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv kereshetőségi jogát. A másodfokú bíróság a Ket. 15. § (3) bekezdéséből indult ki, s rögzítette, hogy e bekezdés „tartalmazza a különös ügyfélfogalom meghatározását, mely különös

²⁶ Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.072/2017/14. számú ítélete

²⁷ Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.072/2017/14. számú ítélete 2017/2.

²⁸ Zalaegerszegi Törvényszék 1.Kf.20.274/2017/3. számú végzése

ügyfél-fogalomba azon személyek és szervezetek tartoznak, melyek az általános ügyfélfogalom (Ket. 15. § (1) bekezdés) kapcsán meghatározott feltételek vizsgálata nélkül minősülnek ügyfélnek, így a külön törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott személyek és szervezetek, valamint a sok ügyfeles eljárások szabályai szerint annak minősülő ügyfelek”.²⁹ Ezt követően megállapította, hogy a Korm. rendelet alapján a felperes ügyféli minőségét nem a Ket. 15. § (1) bekezdése, hanem 15. § (3) bekezdése alapján kellett vizsgálni (a jog és jogos érdek ügy általi érintettsége vizsgálata tehát szükségtelen), így a felperes perbeli legitimációja nem vitatható, „a Korm. rendelet 1. §-a önmagában megalapozza a felperes keresetösségi jogát”.³⁰ A másodfokú bíróság megítélése szerint „ha a közigazgatási eljárásban a közigazgatási szerv az érintett ügyféli minőségét elismerte, a perben az érintett (adott esetben felperes) keresetösségi joga már nem vizsgálendő. A jogot vagy jogos érdeket a bíróság akkor vizsgálja, ha a közigazgatási pert indító felperes a közigazgatási eljárásban nem vett részt”.³¹

3. Törvényben biztosított ügyféli jogállás és keresetösségi jog (?)

A Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvény módosításáról szóló 2017. évi XLI. törvény 2017. május 18-i hatállyal az alábbi 13/A. § (1)-(2) bekezdéseit iktatta be a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvénybe (a továbbiakban: Kamarai törvény): Az agrárkamarát az ügyfél jogállása illeti meg azon közigazgatási hatósági ügyekben és az azokhoz kapcsolódó jogorvoslati eljárásokban, amelyekben nem közigazgatási hatóságként jogszabály által meghatározott feladatot lát el. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII.

törvény 103. §-a alapján a helyi földbizottság feladatkörében eljáró agrárkamarát a helyi földbizottság állásfoglalása ellen előterjesztett kifogás elbírálására irányuló eljárásban - ideértve a jogorvoslati eljárásokat is - az ügyfél jogállása, továbbá a kifogás elbírálásáról szóló döntés bírósági felülvizsgálata vonatkozásában keresetindítási jog illeti meg. A fenti törvénymódosítás miniszteri indokolása szerint a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv eddig több mint százezer ügyben járt el, s az elutasítások aránya az ügyek kb. 2 %-a körül alakul. A miniszteri indokolás utal a Kúria gyakorlatára is a helyi földbizottság keresetösségi (keresetindítási) joga kapcsán, majd arra a következtetésre jut, hogy „a földforgalom szabályozási rendjének egyik fontos alapelve a földbizottsági eljárás, amely épp azt hivatott biztosítani, hogy a törvényben általános érvénnyel meghatározott birtokpolitikai prioritások az egyedi ügyekben is érvényesüljenek, miközben a jogorvoslat lehetősége is biztosított. Miután a bírói gyakorlat a kamara ügyféli jogállását és a keresetösségi (keresetindítási) jogát egymástól szétválasztja, ezért a törvény egyik legfontosabb rendelkezése - az eredeti jogalkotói szándékok egyértelmű érvényre juttatása érdekében - a kamara ügyféli jogállásának valamint keresetösségi (keresetindítási) jogának a törvényi szinten való rendezése”.³²

A Kamarai törvény fenti módosítására is reagáltak már mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróságok. A 2017. június 29. napján kelt veszprémi másodfokú ítélet szerint a Kamarai törvény 13/A. § (2) bekezdésében szereplő „keresetindítási jog és keresetösségi jog nem azonos, a bíróság pedig a törvény szövege alapján nem juthat arra a következtetésre, hogy a jogalkotó téves fogalmat használt és ténylegesen keresetösségi jogot kívánt volna biztosítani a Kamara számára”.³³

A már hivatkozott veszprémi elsőfokú ítélet is foglalkozott a Kamarai törvény 13/A. §-

²⁹ Győri Törvényszék 2.Kf.20.607/2017/2. számú végzése

³⁰ Győri Törvényszék 2.Kf.20.607/2017/2. számú végzése

³¹ Győri Törvényszék 2.Kf.20.607/2017/2. számú végzése 2017/2.

³² A 2017. évi XLI. törvény 9. §-ához fűzött miniszteri indokolás

³³ Veszprémi Törvényszék 3.Kf.20.570/2017/6. számú ítélete

ával és a hozzá fűzött miniszteri indokolással, s utalt arra, hogy „e törvénymódosításhoz fűzött miniszteri indokolásban a keresetindítási jog és a kereshetőségi jog szinonimaként jelenik meg, ami nem helytálló. A perindítási jog ugyanis nem azonos a kereshetőségi joggal. A perindítási jog azt a lehetőséget jelenti, hogy valaki felperesként pert indíthat egy adott tárgy ügyben. A kereshetőségi jog ennél szűkebb fogalom, azt a közvetlen anyagi jogi érdekeltséget jelenti, ami a jogalany számára biztosítja az adott perbeli jog érvényesítését az ellenérdekű féllel szemben”.³⁴

A már szintén hivatkozott győri másodfokú ítélet utalt arra, hogy a Kamarai törvény 13/A. § alapján a felperes kereshetőségi joga nem vitatható, ellenkező esetben a jogszabályi rendelkezés értelmét vesztené. Az ítélet szerint a „jogalkotó célja tehát az volt a jogszabálymódosítással, hogy a bíróság a kereshetőségi jog vizsgálata nélkül tegye lehetővé felperes, mint ügyfél számára a perindítást”.³⁵

IV. A helyi földbizottság kereshetőségi joga

1. A kereshetőségi jogról – a jogelmélet és a bírói gyakorlat alapján

A kereshetőségi jog kérdését először a Legfelsőbb Bíróság Pf.I.20.431/1990. számú ítélete járta körül (BH1991. 107.). Eszerint a „perbeli jogképesség nem azonos a perindítási jogosultsággal (aktív perbeli legitimációval). A perbeli jogképességet, valamint a Pp. 49. §-ban szabályozott perbeli cselekvőképességet – amelyre az elsőfokú bíróság a perindításra való jogosultság körében hivatkozott – a tárgyalás előkészítése során kell vizsgálni. A perbeli jogképesség hiánya a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását vonja maga után (Pp. 130. §-a (1) bekezdésének e) pontja), a perbeli cselekvőképesség hiányának jogkövetkezményeit a Pp. 49. §-ának (2) bekezdése határozza meg. Ezzel szemben a ke-

reshetőség jog hiánya a kereset érdemi elutasítását eredményezi”.³⁶ A fenti perben a felperes a semmis szerződés érvénytelenségére bárki által történő hivatkozásra alapította keresetét, azonban a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy „a semmis szerződésekkel kapcsolatos perindítási lehetőséget vagy a jogi érdekeltség (jogviszony) vagy a perlési jogosultságot biztosító törvényi (jogszabályi) felhatalmazás alapozza meg. A felperes ezzel szemben közvetlenül érdekeltségre nem hivatkozott, és olyan jogszabályt sem jelölt meg, amely perindításra feljogosította volna, ezek hiányában kereshetőségi joga nincs, így a keresetlevélben megjelölt jognyilatkozat semmisségének megállapítását eredményesen nem kérheti”.³⁷

A BDT2000. 346. számú eseti döntés szerint a perbeli legitimációtól meg kell különböztetni a kereshetőségi jogot, ugyanis nem azonos tartalmúak. A perbeli legitimáció hiánya perakadálynak minősül, amely az ügy érdemi vizsgálatát mellőzi, meghatározza ki jogosult a keresetlevél benyújtásával a per megindítására, illetve a keresetlevélben felhozott jogalapon kívül szemben indítható meg a per. A kereshetőségi jog igényérvényesítési jogosultság, meghatározza, hogy a perbeli alanyi jog a konkrét felperest az adott tényállás alapján a konkrét alperessel szemben megilleti-e. A döntés szerint a perbeli legitimáció és a kereshetőségi jog nem azonos tartalmú kifejezések, „mindkét fogalom az anyagi jogszabályokon alapuló, a perbeli legitimáció esetében részben a Pp. különleges eljárásaiban esetenként külön nevesített, részben anyagi jogszabályokban szabályozott perindítási jogot jelent s közöttük a különbség a perjogi következményekben mutatkozik”.³⁸ Az aktív, illetve passzív perbeli legitimáció annak a jogszabályi (formális) meghatározása, hogy ki jogosult a keresetlevél benyújtásával a per megindítására, illetve a keresetlevélben felhozott jogalapon kívül szemben indítható meg a per. Ha a keresetlevelet nem ilyen személy nyújtja be, vagy nem ilyen személy van alperesként megjelölve, a keresetlevelet idézés kibocsátása

³⁴ Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.072/2017/14. számú ítélete

³⁵ Győri Törvényszék 2.Kf.20.607/2017/2. számú végzése 2017/2.

³⁶ BH1991. 107. számú eseti döntés

³⁷ BH1991. 107. számú eseti döntés

³⁸ BDT2000. 346. számú eseti döntés

nélkül el kell utasítani, illetve amennyiben a perindítás hatályai már beálltak, az eljárást meg kell szüntetni. A döntés szerint keresetösségi jogon „igényérvényesítési jogosultságot értünk, nevezetesen azt, hogy a perbeli alanyi jog a konkrét felperest az adott tényállás alapján a konkrét alperessel szemben megilleti-e”.³⁹ Lényegében a fent kifejtett jogi álláspontot ismétli meg a BDT2003. 758. számú eseti döntés is.

A BDT2005. 1145. számú eseti döntés szerint a keresetösségi jogot meg kell különböztetni a perindítási (kereseti) jogtól. Ez utóbbinak csak a perbeli jogképesség az előfeltétele, míg a keresetösségi jog (perbeli legitimáció, igényérvényesítési jogosultság) ezzel szemben a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, azt jelenti, hogy a felperest megilleti a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben. A perbeli legitimáció hiánya esetén - törvényi kivételtől eltekintve - a keresetet ítélettel kell elutasítani.

Az anyagi jogi perbeli legitimáció (kereshetősségi jog) tehát a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, azt határozza meg, hogy a felperest megilleti-e a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben. A keresetösségi jog hiánya a kereset ítélettel való elutasításához vezet.

Az önkormányzatok perindítási jogosultságának vizsgálata körében a Legfelsőbb Bíróság a 2/2004. közigazgatási jogegységi határozatában rámutatott arra, hogy „a közigazgatási perben a perindítási jogosultság feltétele a fél jogképessége, továbbá, hogy az eljárás alapjául szolgáló ügy a fél jogát vagy törvényes érdekét érintse. A fél érintettsége a kereshetősségi jogban (perbeli legitimáció, legitimáció ad causam) valósul meg. A keresetösségi jog közvetlen érintettséget, meghatározott érde-

keltségi kapcsolatot feltételez⁴⁰”. Mivel a kereshetősségi jog anyagi jogi kérdés, hiánya a kereset ítélettel való elutasítását eredményezi.

A társadalmi szervezetek jogállásáról környezetvédelmi közigazgatási hatósági ügyekben, valamint perindítási és kereshetősségi jogáról közigazgatási perekben címet viselő 4/2010. (X. 20.) közigazgatási jogegységi határozat szerint a „társadalmi szervezetek a Pp. 327. § (1) bekezdésének megfelelően jogosultak perindításra. A társadalmi szervezetek kereshetősségi jogát a közigazgatási perekben a környezetvédelmi hatósági eljárás vagy szakhatósági részvétel keretei szabják meg. Ez azt jelenti, hogy a közigazgatási pert kezdeményező társadalmi szervezet az adott, elsődlegesen nem környezetvédelmi tárgyú közigazgatási perben, csak a környezetvédelmi összefüggéseket teheti vitássá, kereshetősségi joga a hatósági eljárás környezettel közvetlenül nem összefüggő kérdéseire nem terjed ki”.⁴¹

A Kúria építésügyi ügyekben is foglalkozott a kereshetősségi joggal és annak terjedelmével. A legfőbb bírói szerv megállapítása szerint „a közigazgatási per indítására jogosult szomszédként a felperes kereshetősségi joga a közvetlen és nyilvánvaló jogos érdekekhez igazodik”.⁴² „A szomszéd kereshetősségi joga nem terjedhet ki a teljes építési engedélyezési eljárás jogszerűségének vitására, tekintettel arra, hogy az nem minden tekintetben függ össze törvényes érdekei védelmével”.⁴³

A Kúria Kfv.I.39.283/2010/9. számú ítéletében áttekintette a kereshetősségi jog kapcsán kialakult bírói gyakorlatot, s a Pp. 3. § (1) bekezdésén keresztül levezette a kereshetősségi jog fogalmát. A kereshetősségi jog vizsgálatánál – a kúriai döntés értelmében – a bíróságoknak a Pp. 327. § (1) bekezdéséből és 3. § (1) bekezdéséből kell kiindulniuk. A Kúria hi-

³⁹ BDT2000. 346. számú eseti döntés

⁴⁰ Az önkormányzatok perindítási jogosultságáról szóló 2/2004. közigazgatási jogegységi határozat indokolásának IV. része

⁴¹ A társadalmi szervezetek jogállásáról környezetvédelmi közigazgatási hatósági ügyekben, valamint perindítási és kereshetősségi jogáról közigazgatási perekben 2017/2.

című 4/2010. (X. 20.) közigazgatási jogegységi határozat indokolásának III. része

⁴² Kúria Kfv.II.37.458/2011/9. számú ítélete

⁴³ Kúria Kfv.II.37.458/2011/9. számú ítélete

vatkozva a Pfv.III.21.685/2009/5. számú ítéletre kifejtette, hogy „a kereseti jog olyan anyagi jog, amely lehetőséget teremt a perbeli jogképességgel rendelkezőnek, hogy keresetlevelet nyújtson be a bírósághoz és eljárhaszon az ügyben az ítélet meghozataláig, figyelemmel a Pp. 3. §-ának (1) bekezdésére, amelynek értelmében a polgári ügyek körében felmerült jogvitát - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő. Ezzel szemben a kereshetőségi jog a per tárgya és a fél közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, vagyis arra, hogy a felperest megilleti-e a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben; ez esetben a felek és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolat vizsgálata teszi ki a peres eljárás tartalmát, és ennek eredménye jelenik meg a keresetnek helyt adó vagy elutasító ítéletben”.⁴⁴ A Pp. 3. § (1) bekezdése alapján „kereshetőségi joga (perbeli legitimációja) annak van, akit a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben megillet, tehát aki az érvényesített anyagi jog jogosultjának minősül. Az anyagi jogi jogosultságot szerződés vagy a törvény rendelkezése alapozhatja meg”.⁴⁵

A kereshetőségi joggal kapcsolatban a jogirodalom is főként a bírói gyakorlatra támaszkodik. A perbeli legitimáció „a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, vagyis azt jelenti, hogy a felperest megilleti-e a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben. A perbeli legitimáció anyagi jogi kérdés, amelynek hiánya a kereset érdemi elutasításához vezet”.⁴⁶ A jogirodalom szerint azonban „a perbeli legitimáció eljárásjogi kérdés is lehet, éspedig akkor, ha a pert csak jogszabályban erre feljogosított személy indíthatja meg, vagy ha a per csak jogszabályban meghatározott személy vagy személyek ellen indítható meg”.⁴⁷ A Pp. 3. § (1) bekezdésére utalással Kengyel professzor úr megjegyzi, hogy „a per megindításának a joga elsősorban a vitában érdekelt felet illeti meg, ám a felperesi pozíció mégsem tekinthető minden esetben önkéntesnek, mivel a Pp., valamint más jogszabályok az anyagi jogosult helyett más

szervezeteket is (például ügyész, jegyző, gyámhivatal) feljogosítanak a keresetindításra. Ezekben az esetekben a pervitelre jogosultság nem esik egybe az anyagi jogosultsággal”.⁴⁸

A Pp. 3. § (1) bekezdése kapcsán megfogalmazott másik álláspont szerint „a vitában való érdekeltség fejezi ki az igényérvényesítő fél perbevitt joghoz fűződő kapcsolatát, amely mindig egy adott, meghatározott esetre vonatkozik (konkrét kereset, amely meghatározott jogra vonatkozik = konkrét keresetjog). A konkrét kereset-jog kifejezi a keresetet előterjesztő fél keresetében érvényesíteni kívánt joghoz fűződő kapcsolatát, amely azonos, illetve megegyezik a kereset(és)joggal. A kereshetőségi jog kifejezés magába foglalja a jogosultságot a perbeli igényérvényesítésre”.⁴⁹

2. Van-e kereshetőségi joga a helyi földbizottságnak?

A fenti áttekintést követően, figyelembe véve a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervre vonatkozó törvényi változásokat és bírói gyakorlatot, valamint a Kúria és a jogirodalom által kimunkált kereshetőségi jogra vonatkozó fogalmat, a címben feltett kérdésre az alábbi válasz adható.

A helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv a Korm. rendelet hatályba lépését követően ügyfélnek minősült a feladatkörét érintő közigazgatási hatósági eljárásokban. Így a Pp. 327. § (1) bekezdése alapján jogosult perindításra az állásfoglalását megváltoztató képviselő-testületi határozatokkal szemben. E körülmény – nevezetesen a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv ügyfélévé avazsálása – azonban nem jelentette még azt, hogy adott közigazgatási perben a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervnek lenne kereshetőségi joga. A kereshetőségi jogot ugyanis önmagában az ügyféli jogállás nem alapozza meg. Utalok itt az építéshatósági ügyekben kimunkált kúriai gyakorlatra, mely alapján az ügyfélnek minősülő szomszédok kereseti kérelme alapján vizsgálni kell a közvetlen és

⁴⁴ Kúria Kfv.I.39.283/2010/9. számú ítélete

⁴⁵ Kúria Kfv.I.39.283/2010/9. számú ítélete

⁴⁶ Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog. Osiris Kiadó. 2013. 195. pont
2017/2.

⁴⁷ Kengyel: i. m. 195. pont

⁴⁸ Kengyel: i. m. 191. pont

⁴⁹ Lugosi József: Keresetjog és kereseti jog In: Jog, állam, politika 2016/4, 176. o.

nyilvánvaló jogos érdeket. Sőt, bizonyos esetekben ügyfélnek nem minősülő személyek, szervezetek is nyújthatnak be kereseti kérelmet, melyek kapcsán – függetlenül az ügyféli státusz hiányától – a bíróságnak vizsgálnia kell a kereshetőségi jog fennállását, a felperes és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatot. A fentiek alapján tehát nem helytálló a Győri Törvényszék 2.Kf.20.607/2017/2. számú végzésében kifejtett álláspont, miszerint a Korm. rendeletben biztosított ügyféli jogállás önmagában megalapozza a kereshetőségi jogot. Szintén a fentiek alapján téves az az okfejtés is, miszerint amennyiben a közigazgatási hatósági eljárásban a felperes ügyféli minősége elismerésre került, akkor a közigazgatási perben a felperes kereshetőségi joga már nem vizsgálendő. A fenti szemlélet alapján építéshatósági ügyekben valamennyi szomszéd valamennyi kereseti kérelmét érdemben kellene vizsgálni, még azokat a kereseti kérelmeket is, melyek vonatkozásában nem állapítható meg a szomszéd közvetlen és nyilvánvaló jogos érdeke.

A helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv kereseti kérelme alapján – a Kamarai törvény módosítását megelőzően – vizsgálni kellett a felperes kereshetőségi jogát. Egyetértve a Zalaegerszegi Törvényszék álláspontjával, az a körülmény, hogy a 17/2015. (VI. 5.). számú AB határozat közvetett magánjogi érdekeltnek minősítette a helyi földbizottságot, nem jelenti azt, hogy konkrét közigazgatási perben a kereshetőségi jogot ne kellene érdemben vizsgálni. Az Alkotmánybíróság azt a dilemmát kívánta feloldani a sajátos magánjogi jogosult státusz krealálásával, hogy helyi földbizottságot sem hatóságként, sem az adásvételi szerződésekben érdekelt félként nem lehetett tételezni. A kereshetőségi jogot azonban – elmentétkben a zalaegerszegi másodfokú bíróság végzésében foglaltakkal – önmagában nem alapozhatja meg a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv jogszabályban meghatározott feladatköre. Álláspontom szerint – szükség esetén a felperes felhívásával – azt kell tisztázni, hogy a felperes az adott, konkrét adásvételi szerződés esetében az általa képviselt földtulajdonosi közösség szempontjából milyen konkrét érdekelttség alapján lép fel a

perben. Tehát a felperesnek a keresetlevelében, illetve a bíróság felhívására meg kellene jelölnie, hogy a konkrét adásvételi szerződés, vagy elfogadó jognyilatkozat vonatkozásában a birtokviszonyok átláthatósága, a spekulatív földszerzések megelőzése, az üzemszerű művelés alatt álló élet- és versenyképes, egységes birtoktagot képező földbirtokok kialakítása és megőrzése, a helyi gazdálkodói közösség érdekeinek érvényesítése, mint szempontok érvényesülése érdekében pontosan mi indokolja a perben történő fellépését. Amennyiben perbeli fellépését a fentiek alapján sikerül megindokolnia, úgy a bíróságnak a kereseti kérelemtől érdemben kell döntenie.

A Kamarai törvény 13/A. § (2) bekezdésével azonban a fent vázolt helyzet ismét megváltozott, mivel a hivatkozott jogszabályi rendelkezés értelmében a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervet az állásfoglalásával szemben előterjesztett kifogást elbíráló képviselőtestületi határozat bírósági felülvizsgálata vonatkozásában keresetindítási jog illeti meg. Felmerül a kérdés, hogy törvényben biztosított keresetindítási jog önmagában kereshetőségi jogot biztosít-e a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervnek – ahogy a miniszteri indokolás szövege is tartalmazza (a keresetindítási jog szinonimájaként) a kereshetőségi jogra utalást. Álláspontom szerint a kérdés megválaszolása során a Pp. 3. § (1) bekezdéséből kell kiindulni, miszerint polgári jogvita elbírálására kérelmet a vitában érdekelt fél terjeszthet elő – a törvény eltérő rendelkezése hiányában. A törvény eltérő rendelkezése kitétel azt jelenti tehát, hogy kivételes esetben a vitában nem érdekelt fél is kezdeményezhet polgári jogvitát. A bírói gyakorlat szerint kereshetőségi joga (perbeli legitimációja) annak van, akit a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben megillet, tehát aki az érvényesített anyagi jog jogosultjának minősül. Az anyagi jogi jogosultságot szerződés vagy a törvény rendelkezése alapozhatja meg. Kengyel professzor szerint pedig a per megindításának a joga elsősorban a vitában érdekelt felet illeti meg, ám a felperesi pozíció mégsem tekinthető minden esetben önkéntesnek, mivel a Pp., valamint más jogszabályok az anyagi jogosult helyett más szervezeteket is (például ügyész, jegyző, gyámhivatal) feljogosítanak a

keresetindításra. Ezekben az esetekben a pervitelre jogosultság nem esik egybe az anyagi jogosultsággal.

Számtalan példát találunk arra, hogy jogszabály keresetindítási joggal ruház fel bizonyos személyeket, szervezeteket, köztük olyanokat is, amelyeknél nem állapítható meg a per tárgyához fűződő anyagi jogosultság. Ilyen például a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 39. §-a szerinti közérdekű keresetindítási jog,⁵⁰ a Ptk. 4:104. § (1) bekezdése szerinti apaság megállapítása iránti keresetindítási jog,⁵¹ a Ptk. 4:109. § (1) bekezdése szerint az apaság vélelmének megtámadására jogosultak felsorolása,⁵² a Ptk. 4:115. § (2)-(3) bekezdései és 4:116. § szerinti anyasági per megindítására jogosultak felsorolása,⁵³ stb. A fenti esetekben a bíróság érdemben nem vizsgálja a kereshetőségi jogot, hiszen az a törvény erejénél fogva megilleti az ott megjelölt, keresetindításra jogosult személyt, szervezetet. Ezzel az elképzeléssel cseng össze a Kamarai törvény 13/A. §-ához fűzött miniszteri indokolás szövege is, amely a keresetindítási és kereshetőségi jogot szinonim fogalmaként kezeli. Jelen esetben – álláspontom szerint – a törvényben biztosított keresetindítási jog és a kereshetőségi jog valóban szinonim fogalmak.

Összességében tehát a jogalkotási folyamat eljutott odáig – túlnyomó részben a bírósági gyakorlat által indukálva –, hogy a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv keresetindítási jogát törvényben rögzítse, így a felperes kereshetőségi joga a bíróság által már csak abból a szempontból vizsgálendő, hogy a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv valóban a saját állásfoglalása „megvédése” érdekében,

az Fftv.-ben biztosított értékelési feladata elvégzésével összefüggésben támadja-e a képviselő-testületi határozatot. A bíróságnak tehát nem kell a közvetlen anyagi jogi érdekelttség kapcsán vizsgálatot lefolytatnia, hiszen a helyi földbizottság jogkörében eljáró szervnek a törvényben biztosított feladatköre érvényre juttatása érdekében keresetindítási jogot biztosított a jogalkotó.

V. Pár gondolat a helyi földbizottság beavatkozási szerepéről

A helyi földbizottság és a jogkörében eljáró szerv kereshetőségi joga fennállásának problematikájával egyidejűleg a bíróságok vizsgálták a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv beavatkozóként történő perbe lépésének esetét, illetve a beavatkozásról történő kötelező bírói értesítés kérdését.

Azzal a körülménnyel ugyanis, hogy a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv a Korm. rendelet hatálybalépésével ügyféli jogállást nyert el, az elsőfokú bíróságok ítélezési gyakorlatában felmerült az a kérdés, hogy a Pp. 332. § (5) bekezdése alapján – mint a közigazgatási eljárásban ellenérdekű ügyfelet – értesíteni kell-e a beavatkozás lehetőségéről.

A 17/2015. (VI. 5.) AB határozat 61. margószáma alapján a képviselő-testület eljárása, melyben a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv állásfoglalása ellen előterjesztett kifogást bírálja el, hatósági eljárás, s ebben az eljárásban a Korm. rendelet alapján a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv ügyfél, így érdemben kell vizsgálni a beavatkozás lehetőségéről szóló értesítést, s a kötelező értesítést,

⁵⁰ 39. § (1) bekezdés: ha a vállalkozás jogszabálysértő tevékenysége a fogyasztók széles, személyében nem ismert, de a jogsértés körülményei alapján meghatározható körét érinti vagy jelentős nagyságú hátrányt okoz, és az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik, az ügyész vagy a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó egyesület keresetindítási jog illeti meg.

⁵¹ 4:104. § (1) bekezdés: az apaság bírósági megállapítását az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója és az apa kérheti.

⁵² 4:109. § (1) bekezdés: az apaság vélelmének megtámadására a vélelmezett apa, az anya, a gyermek, a gyermek halála után leszármazója jogosult.

2017/2.

⁵³ 4:115. § (2) bekezdés: ha az anya személye nem állapítható meg, a gyermek kérheti annak bírósági megállapítását, hogy az anyja az általa megjelölt személy. Ha a gyermek meghalt, ez a jog a leszármazóját illeti meg. 4:115. § (3) bekezdés: az anyaság bírósági megállapítását az is kérheti, aki azt állítja, hogy ő a gyermek anyja. 4:116. §: a gyermek, a gyermek halála után leszármazója vagy a vér szerinti anya kérheti annak bírósági megállapítását, hogy a születési anyakönyvbe anyaként bejegyzett személy nem az a nő, aki a gyermeket megszülte, feltéve, hogy az anyaságra vonatkozó téves bejegyzés közigazgatási úton nem orvosolható.

tés kérdését az alapján kell eldönteniük az elsőfokú bíróságoknak, hogy a helyi földbizottság ellenérdekeltsége megállapítható-e a pert indító felperessel szemben. Amennyiben például a felperes egy olyan képviselő-testületi határozattal szemben indít közigazgatási pert, amely az általa előterjesztett, a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv által kiadott állásfoglalást támadó kifogást elutasította, a helyi földbizottság jogkörében eljáró szerv ellenérdekeltsége fennáll, így értesíteni kell a beavatkozás lehetőségéről.

A fenti bírósági gyakorlatot „szentesítette” a Kúria 2/2017. (X. 2.) KMK véleménye, miszerint „a helyi földbizottság vagy az annak

feladatát a mező-és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 103. §-a alapján ellátó Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara a földforgalmi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perbe beavatkozhat, illetve a perbe érdekeltként beléphet. A bíróságnak a helyi földbizottságot vagy az annak feladatát ellátó Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamarát értesítenie kell a beavatkozás, illetve az érdekeltként történő perbelépés lehetőségéről”.⁵⁴

---

⁵⁴ A Kúria 2/2017. (X. 2.) KMK véleménye 2017/2.